

Explicatienota middenveldorganisaties¹

Algemene regels voor de samenstelling van de Minaraad

“De Minaraad bestaat uit vierentwintig leden [...]” (DABM, art. 11.3.2., §1, eerste lid).

Deze leden worden geselecteerd (1) *“uit vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld die actief zijn in of gevat worden door het milieubeleid”* of (2) *“uit de vertegenwoordigers van steden, gemeenten en provincies”* en (3) *“uit onafhankelijke deskundigen inzake het milieu of het milieubeleid”* (DABM, art. 11.3.1., §1).

Voorliggende explicatienota is in hoofdzaak gewijd aan de eerste categorie: de middenveldorganisaties. Bij uitbreiding is deze nota ook toepasselijk op de tweede categorie: vertegenwoordigers van steden, gemeenten en provincies.

Omschrijving categorieën middenveldorganisaties

Bij het middenveld maakt het decreet een onderscheid tussen ‘milieuverenigingen’, ‘sociaaleconomische organisaties’, ‘landbouworganisaties’, ‘organisaties die verbonden zijn aan de open ruimte’ en ‘socio-culturele organisaties’.

De onderscheiden categorieën worden alle gedefinieerd (DABM, art. 11.3.1., §2):

- Milieuverenigingen: *“elke organisatie [...] die opgericht is op particulier initiatief en zonder winstoogmerk, die hoofdzakelijk Vlaanderen als actieterrein heeft, die als centrale en ondubbelzinnige doelstelling heeft de bevordering van de milieubescherming of het natuurbehoud [...], en die daartoe een brede beleidswerking ontplooit”*.
- Sociaaleconomische organisaties: *“elke organisatie [...] die opgericht is op particulier initiatief en zonder winstoogmerk, die hoofdzakelijk Vlaanderen als actieterrein heeft en die als centrale en ondubbelzinnige doelstelling heeft het verdedigen van de belangen van werkgevers en werknemers in de bedrijfswereld of specifieke economische sectoren of bedrijfstakken”*.
- Er is een specifieke definitie voor de landbouworganisaties: *“elke organisatie ... die opgericht is op particulier initiatief en zonder winstoogmerk [...] die het landbouwbelang vertegenwoordigen op Vlaams niveau”*.
- Organisaties die verbonden zijn aan de open ruimte: *“elke organisatie [...] die opgericht is op particulier initiatief en zonder winstoogmerk [en die niet aan te merken is als vallend onder een van vorige categorieën] die een specifiek belang vertegenwoordigt op Vlaams niveau dat verband houdt met het economische of recreatieve gebruik van milieu en natuur in de open ruimte in Vlaanderen”*.
- Socio-culturele organisaties die de belangen van consumenten en gezinnen vertegenwoordigen: *“elke organisatie [...] die opgericht is op particulier initiatief en zonder winstoogmerk, [...], die op Vlaams niveau de belangen vertegenwoordigt van de*

---

¹ In deze nota staat DABM¹ voor “Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen voor het milieubeleid”. Het meeste van wat hierna volgt, is gebaseerd op titel XI van dat decreet. Voor andere bepalingen wordt geput uit het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

consumenten, de gezinnen of andere groepen in de samenleving en aldus belang heeft bij de goede staat van het leefmilieu of van de natuur in Vlaanderen”.

Verdeelsleutel tussen de categorieën middenveldorganisaties

Bij de concrete samenstelling van de Minaraad geldt, voor die categorieën aan organisaties uit het maatschappelijke middenveld, volgende verdeelsleutel (DABM, art. 11.3.2., §1, tweede lid):

- 8 vertegenwoordigers voor de milieubeweging *“op voordracht van een koepelorganisatie, bedoeld in artikel 11, §2, eerste lid, van het decreet van 29 april 1991 [...] of op voordracht van gewestelijke ledenverenigingen [...] na advies van een koepelorganisatie”.*
- 6 vertegenwoordigers voor de sociaaleconomische organisaties *“op voordracht van organisaties vertegenwoordigd in de SERV, met inbegrip van één vertegenwoordiger van een landbouworganisatie”;*
- 2 vertegenwoordigers voor open-ruimte-organisaties;
- 2 vertegenwoordigers van socioculturele organisaties die belangen van consumenten of gezinnen vertegenwoordigen.

N.B.: er zijn ook 2 vertegenwoordigers voorzien voor de categorie organisaties die de steden, gemeenten en provincies vertegenwoordigen (DABM, art. 11.3.2., §1, derde lid).

Deze verdeelsleutel is, samen met de hierboven geciteerde definities, het basiscriterium bij de beoordeling van de kandidaturen van raadsleden uit geïnteresseerde middenveldorganisaties.

Onafhankelijkheid

De leden van de Minaraad dienen hun functie uit te oefenen *“in volledige onafhankelijkheid ten opzichte van de Vlaamse overheid”* (DABM, art. 11.3.3.).

Deze algemeen gestelde vereiste wordt verder uitgewerkt in het Bestuursdecreet (art. III.97., tweede lid). Lidmaatschap van een strategische adviesraad geldt met name als onverenigbaar met:

- Een mandaat in het Europees Parlement, de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Vlaams Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement;
- Het ambt van minister, staatssecretaris of kabinetslid;
- Het ambt van personeelslid van een departement of agentschap van de Vlaamse overheid, dat in een hiërarchische verhouding staat tot de minister die bevoegd is voor de betrokken strategische adviesraad;
- Het ambt van personeelslid van het Vlaams Parlement of van de instellingen die verbonden zijn aan het Vlaams Parlement;
- Het ambt van personeelslid van de strategische adviesraad.

Er zijn geen andere bepalingen die invulling geven aan het criterium ‘onafhankelijkheid’. Aangezien de middenveldorganisaties niet aangezocht worden om bepaalde belangen te

vertolken in de Minaraad, wordt er voor deze categorieën raadsleden niet verder doorgetast naar belangenvermenging.

‘Effectieve leden’ en ‘plaatsvervangers’

De middenveldorganisaties en de organisaties die optreden namens steden, gemeenten of provincies “*dragen bij elke voordracht zowel een effectieve vertegenwoordiger als ook een plaatsvervangend lid voor.*” (DABM, art. 11.3.2., §2).

Deze bepaling maakt dat elke voordracht betreffende één raadszetel betrekking moet hebben op twee door de organisatie gemandateerde personen (= dubbele voordracht).

Bewaking van de M/V-verhouding

Zie als eerste een bepaling uit het Bestuursdecreet, artikel III.44.: “*Om een meer evenwichtige participatie van mannen en vrouwen te bevorderen, mag ten hoogste twee derde van de stemgerechtigde leden van de raad van bestuur van de overheidsinstanties, vermeld in artikel III.36, van hetzelfde geslacht zijn. Dat quotum is, in voorkomend geval, afzonderlijk van toepassing op de effectieve leden en op de plaatsvervangende leden.*” Deze bepaling is, aldus artikel III.58, van het Bestuursdecreet, ook van toepassing op adviesorganen.

Het Bestuursdecreet, art. III.45., bepaalt vervolgens dat een voordrachtprocedure moet hernomen worden als de voorgedragen kandidaturen het onmogelijk maken om te voldoen aan de verplichting tot evenwichtige *gender*-verhouding en dat de voordragende organisaties die geen kandidaat van het ondervertegenwoordigde geslacht hadden voorgedragen, daarbij een extra kandidaat moeten voordragen die van dat geslacht is.

In het DABM is er voor de Minaraad evenwel een andere voordrachtprocedure gedefinieerd. DABM, art. 11.3.2., §3, bepaalt immers dat de vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld en hun plaatsvervangers moeten worden voorgedragen op dubbele lijsten die in een evenwichtige vertegenwoordiging van man en vrouw voorzien.

In principe geldt dat de bepaling van het Bestuursdecreet, van 2018, bedoeld is om alle voorgaande bepalingen af te schaffen. Maar artikel III.93. van het Bestuursdecreet, bij de aanvang van het deel over “strategische adviesraden”, bepaalt: “*Het oprichtingsdecreet bepaalt de wijze van samenstelling, de opdracht en het werkterrein, de werking en het toezicht. Voor wat niet in het oprichtingsdecreet bepaald is, gelden de bepalingen van deze afdeling.*”. Vermits er in het oprichtingsdecreet – het DABM – iets specifiek is bepaald over de wijze van samenstelling, wordt de bepaling van het DABM als uitgangspunt genomen.

Dus is het is nodig dat er, bij kandidaatstellingen van middenveldorganisaties, gewerkt wordt met een dubbele lijst waarin meerdere geslachten zijn vertegenwoordigd – zowel voor ‘effectieve leden’ als voor ‘plaatvervangers’ (= dubbele lijst).

Een kandidaatstelling die hieraan niet voldoet, mag in principe niet worden aanvaard. Om een en ander te ondersteunen, wordt voorzien in een sjabloon van kandidaatstellingsbrief.

De benoemingsperiode bedraagt 4 jaar – wat met zittende raadsleden?

De aan het begin geciteerde bepaling vervolgt met “[...] door de Vlaamse Regering benoemd voor een termijn van vier jaar” (DABM, art. 11.3.2., §1, eerste lid). Dit maakt dat actuele leden van de Minaraad die formeel benoemd werden in de tijdspanne van de afgelopen vier jaar, in principe niet herbenoemd hoeven te worden.

Evenwel: middenveldorganisaties “kunnen te allen tijde overgaan tot de vervanging van de door hen voorgedragen leden en plaatsvervangers” (DABM, art. 11.3.2., §5).

Aan de raadsorganisaties die momenteel raadsleden afgevaardigd hebben in de Minaraad, wordt daarom een bericht gedaan van de nu lopende operatie, en wordt er een overzicht geboden van de momenteel door hen afgevaardigde raadsleden, met daaraan verbonden de keuzemogelijkheid om deze raadsleden al of niet aan te houden.

Indien de betrokken raadsorganisatie deze raadsleden niet wenst aan te houden, dan moet er, bij een nieuwe kandidaatstelling, gewerkt worden met de dubbele voordrachten (effectief/plaatsvervangend) en dubbele lijsten (M/V) zoals hiervoor beschreven.

De concrete benoemingsakte

De rol van het secretariaat van de Minaraad in dit proces – openbaar bericht genereren, briefwisseling verzorgen, kandidaturen inwachten, voorselectie maken op basis van de beschikbare eenduidige criteria, openstaande keuzevraagstukken identificeren en oplossingsvoorstellen aanbrengen, nota opstellen voor de minister enz. – is voorbereidend en ondersteunend van aard.

Wat de concrete benoeming “door de Vlaamse Regering” betreft, zie het Delegatiebesluit van 25 juli 2014, art. 6, 6°: “De leden van de Vlaamse Regering hebben delegatie voor: [...] de aanwijzing van personen in adviesorganen en commissies op voorwaarde dat het voornemen tot aanwijzing vooraf door het bevoegde lid aan de Vlaamse Regering wordt meegedeeld”. De concrete benoeming zal dus gebeuren door minister Zuhair Demir.